

Utbildningsinspektion i Tallkrogens skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Tallkrogens skola	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tallkrogens skola 27–28 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Tallkrogens skola dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Tallkrogens skola intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner och iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Tallkrogens skola

Tallkrogens skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	60
Grundskola	316

Ovanstående uppgifter är skolans egna från mars 2007.

På Tallkrogens skola finns förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Skolan är belägen i Farsta stadsdel.

Denna rapport omfattar inspektion av förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tallkrogens skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att skolan i många avseenden fungerar mycket väl. Eleverna upplever att de är trygga, trivs och att lärarna är bra. Skolan arbetar systematiskt med skolutveckling för att förbättra elevernas kunskapsresultat, vilka också är goda. Undervisningen ger eleverna goda möjligheter att utveckla de kunskapskvaliteter som läroplanen beskriver och det finns god tillgång på personal med relevant utbildning. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap måste dock ges så att eleverna har möjlighet att nå målen för årskurs 5. Elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen bör stärkas liksom deras kännedom om målen för utbildningen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Skolan bör vidareutveckla elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen.
- Likabehandlingsplanen bör tydligare innehålla åtgärder som skall påbörjas/genomföras under året och tydligare innehålla en beskrivning av hur den skall följas upp och utvärderas årligen.
- De nationella målen bör fokuseras i skolans översyn av de lokala konkretiseringarna.
- Undervisningen bör i högre utsträckning anpassas till elevernas olika behov och förutsättningar.
- Utvecklingssamtalen bör tydligare redovisa elevernas utveckling i alla kursplanämnen i förhållande till de nationella målen.

- Rutin för bedömning av elevers behov av studiehandledning på elevens modersmål bör skapas.
- Skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas innehållsligt.
- Skillnaden mellan svenska och svenska som andraspråk bör tydliggöras i undervisningen.
- Personalens kännedom om författningsbestämmelserna bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Av inspektionen framgår att verksamheten i förskoleklassen rymmer såväl lek och rörelse, skapande verksamhet som inslag av grundläggande språkliga och matematiska begrepp. Inspektörerna bedömer att förskoleklassernas verksamhet ger eleverna förutsättningar att utvecklas på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen.

Tabellen nedan visar resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2006. Av tabellen framgår att resultaten är goda och skolläningen uppger att de förbättrats sedan året innan med undantag för ämnet matematik. Skolan har dock analyserat orsaken till detta och vidtagit åtgärder för att utveckla undervisningen.

Tabell. Nationella ämnesprov för år 5. Tabellen anger andelen (%) elever som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	År 2006
Svenska	96,5
Engelska	98,2
Matematik	88

Källa: Skolans egna uppgifter

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till bland annat de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå och att dessa ligger till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Inspektionen visar att skolan har goda system för att på individuell nivå följa elevernas kunskapsutveckling. På skolnivå, utöver resultaten från de nationella ämnesproven, kan också skolläningen redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas övriga ämnen. Inspektörerna bedömer därför att skolan har en bra uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2006 skriver rektorn att ”vi kan öka elevernas kännedom om verksamhetens mål och förbättra informationen till eleverna angående mål och kriterier”. Av inspektörernas intervjuer med elever på skolan framgår att deras kännedom om målen varierar, vilket också lärarna bekräftar.

I Tallkrogens skola är det upp till den enskilde läraren att presentera målen på sitt sätt. Skolledningen och lärarna är väl medvetna om vikten av elevernas mål-kännedom men man har inte enats om hur man skall arbeta för att stärka denna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Normer och värden

Överlag möter inspektörerna elever som säger sig trivas och vara trygga. De yngre eleverna uppger att de äldre eleverna ibland retas, och vice versa, utan att de för den skull kränker någon. Eleverna visar varandra respekt och tar ansvar för varandras trivsel. Samtliga intervjuade uppger att personalen vidtar åtgärder om kränkningar sker. Eleverna är också klara över vad som förväntas av dem och att man skall vara "en god kamrat". Skolledningen uppger att resultaten avseende trygghet och trivsel i stadsdelens enkätundersökning är mycket goda. Inspektörerna noterar att i stort sett alla elever trivs och att skolans värdegrundsarbete verkar ha givit positiv effekt i fråga om trygghet och trivsel. Resultatet av skolans arbete med värdegrundsfrågorna bedöms vara mycket gott.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet uttrycks att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever, och att eleverna skall ha ett reellt inflytande på utbildningens utformning. I en elevundersökning för år 2006 uppger mellan 66 och 81 procent av eleverna att det stämmer, eller stämmer ganska bra, att "jag kan vara med och bestämma hur jag ska lära mig saker". Mellan 59 och 81 procent svarar likadant på frågan om "jag får vara med och påverka vad jag ska lära mig". Mest inflytande finns i årskurs 3 enligt undersökningen. I en kommentar till undersökningen i kvalitetsredovisningen skriver rektorn att inflytandet över utbildningens innehåll och arbetsformer i allmänhet är litet, men varierar mellan grupper och lärare. Inspektörerna finner, genom observationer och intervjuer, att rektorns bedömning stämmer, men också att elevernas möjligheter till inflytande varierar mellan ämnen. Exempelvis finns lärare som frågar eleverna hur undervisningen bedrivits och hur den kan förbättras, medan andra lärare inte gör så. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över utbildningens utformning i många ämnen är gott medan det är mindre gott i andra. Inflytandet bör således utökas.

I Tallkrogens skola finns elevråd och i alla klasser hålls klassråd där eleverna ges möjlighet att föra fram sina åsikter kring verksamheten. Skolans personal och eleverna anser att råden är viktiga och dessa tas på stort allvar. Eleverna uppger att de kan påverka skolans verksamhet genom klass- och elevråd och exemplifierar med påverkan på idrottssal och skolmat. Ibland saknar de dock återkoppling på de förslag som lämnas i råden.

Inspektörerna bedömer att eleverna har inflytande över verksamheten i stort även om återkopplingen på elevernas förslag kan utvecklas. Eleverna behöver också i större utsträckning göras medvetna om varför de skall ha möjlighet till inflytande och om hur inflytande och delaktighet kan se ut.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplan och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

På skolan finns en likabehandlingsplan som är känd bland personalen. Föräldrarna och eleverna känner dock inte till planen, vilket de bör göra. Däremot vet de mycket väl vart de ska vända sig om någon elev blir kränkt. Från den 15 oktober 2006 ställs krav på att elever deltar i arbetet med att ta fram planen, vilket de således inte har gjort. Tallkrogens skolas plan är dock daterad 2006-10-10 vilket innebär att kravet inte fanns. I samband med nästa uppdatering måste eleverna delta i arbetet. Planen innehåller bland annat beskrivning av diskrimineringsgrunderna, ansvarförhållande mellan rektorn och övrig personal, åtgärder vid kränkningar m.m. Inspektörerna bedömer dock att planen tydligare bör innehålla åtgärder som skall påbörjas/genomföras under året och tydligare beskriva hur planen skall följas upp och utvärderas årligen.

Skolan använder sig bland annat av den så kallade Charliemodellen i sitt värdegrundsarbete. Så kallade mobbningsambassadörer utses i varje klass, vilka också ingår i skolans antimobbningsgrupp. I klasserna diskuteras förhållningssätt och trivselregler tillsammans med eleverna. Skolan har också deltagit i ett så kallat Kometprojekt där personalen går en utbildning som syftar till att förstärka sitt och elevernas positiva beteende. Samtliga intervjuade uppger att det råder ett gott klimat på skolan och att personalen agerar så fort något inträffar. Inspektörerna bedömer att skolan har ett gott värdegrundsarbete.

För samverkan med vårdnadshavarna finns bland annat ett skolråd. Samarbetet mellan skola och vårdnadshavare uppges i allmänhet fungera väl.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Av intervjuerna med personalen och skolledningen framgår att varje arbetslag diskuterar läroplanen och de nationella kursplanerna och försöker utforma undervisningen med utgångspunkt i dessa. På skolan finns lokala skriftliga konkretiseringar av de nationella kursplanerna för årskurs 3 och 6 som lämnas ut till elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer dock att de kriterier skolan satt upp i årskurs 6 är likvärdiga med de nationella kriterierna för årskurs 5, vilket inte får vara fallet eftersom de lokala kraven då blir lägre än de nationella. Skolledning och lärare uppger dock, som nämnts ovan, att undervisningen utformas med utgångspunkt från de nationella målen och att det pågår ett arbete med att se över de lokala konkretiseringarna. Inspektörerna bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är viktigt att de nationella målen får mer fokus i arbetet med de lokala konkretiseringarna.

Klassrumsbesök och intervjuer visar att undervisningen organiseras på ett flexibelt sätt och att eleverna ofta ges goda möjligheter att arbeta för att uppnå de olika former av kunskap läroplanen beskriver.

Inspektörerna vill speciellt framhålla det positiva i att skolledning och personal har fokus på att låta eleverna lära sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. I viss mån tycks dock omfattningen av detta vara lärar- och ämnesberoende, vilket bekräftas i lärar- och elevintervjuer. Inspektörerna bedömer att skolan gör ett bra arbete enligt ovan men att arbetet med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger kan utvecklas ytterligare.

Individanpassning och stöd

Enligt läroplanen har skolan ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen och därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Elever, lärare och föräldrar uppger i intervjuerna att eleverna får bra hjälp och stöd av lärarna och att de olika gruppindelningarna som görs ger goda förutsättningar för att stödja eleverna. Flera lärare försöker vidare att ge eleverna möjlighet att studera i olika takt t.ex. genom att använda olika läromedel. Lärarna hjälper också eleverna individuellt när behov finns. Speciallärarna är många gånger delaktiga i arbetet och rekommenderar bl.a. olika läromedel. En del elever i de högre årskurserna på skolan uppger att de saknar utmaningar i vissa ämnen, vilket också en del föräldrar anser. Enligt inspektörernas bedömning tycks anpassningen av undervisningen vara lärar- och ämnesberoende, så att alla elever inte erbjuds en undervisning som tillräckligt hög grad anpassas för dem. Inspektörerna bedömer att anpassningen av undervisningen efter olika elever behov bör utvecklas även om många goda exempel finns på skolan.

Inspektörerna bedömer att skolan på ett förtjänstfullt sätt arbetar med att få till stånd en enhetlig struktur på arbetet med åtgärdsprogram. Skolan har tydliga och kända rutiner för detta och samarbetet mellan skolledning, arbetslag och skolans elevhälsoteam uppges fungera väl. Av intervjuerna med skolledningen framgår att eleverna ges särskilt stöd på olika sätt i alla ämnen, inte bara i svenska, matematik och engelska. På skolan finns också ett projekt där en specialpedagog försöker utröna om särskilt stöd i matematik bäst ges i eller utanför klassen. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

Av inspektionen framkommer att skolan saknar tydliga rutiner för att bedöma och besluta om elevers behov av om studiehjälpen på elevens modersmål. Detta bör förbättras.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Elevernas kunskapsutveckling dokumenteras enligt skolan bl.a. i de individuella utvecklingsplanerna och underlagen till dessa som följs upp och diskuteras vid utvecklingssamtalet. För att följa elevernas kunskapsutveckling används t.ex. läsutvecklingsscheman (LUS), tester, diagnoser, nationella ämnesprov m.m. Eleverna och föräldrar uppger att de är nöjda med utvecklingssamtalen trots att de inte får reda på hur det går för eleverna i alla ämnen i förhållande till de nationella målen.

Inspektörerna kan utifrån intervjuerna med elever, lärare och föräldrar konstatera att det i utvecklingssamtalen tydligare bör redovisas elevernas utveckling i alla ämnen i förhållande till de nationella målen i kursplanerna.

Skolan har system för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och lärarrepresentanter deltar bl.a. i stadsdelens ämnesnätverk för bedömningsfrågor, med undantag för något ämne enligt ovan. Bedömningsfrågor diskuteras även på arbetslagsmöten. Inspektörerna bedömer att skolans arbete i detta avseende är gott.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet fastställs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen skall upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

För år 2005-2006 finns en kvalitetsredovisning som till viss del innefattar ovanstående. Inspektörerna bedömer att det av redovisningen tydligare bör framgå målen för utbildningen, uppnådda resultat, en analys av dessa och förslag på åtgärder för utveckling. Personalen har deltagit i arbetet med kvalitetsredovisningen liksom eleverna när det gäller deltagande i enkäter.

Inspektörerna har uppmärksammat att skolan de senaste åren vidtagit en rad åtgärder för att utveckla verksamheten, t.ex. kring IUP, åtgärdsprogram, hanteringen av särskilt stöd, övergångar mellan förskola, förskoleklass och grundskola samt samverkan mellan fritidshem och grundskola. Flera av de förbättringsområden inspektörerna skriver om har också skolan själv identifierat och arbetar med att utveckla, vilket bedöms vara positivt. Inspektörerna bedömer sammanfattningsvis att skolan har ett gott kvalitetsarbete.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn uppges av samtliga intervjuade vara förtrogen med den verksamhet han leder. Rektorn har en central roll i det utvecklingsarbete som beskrevs under rubriken ovan och inspektörerna bedömer att ledningen med rektorn i spetsen tar ett gott ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Vid inspektionen framkom vidare att personalen upplever en organisation utan några oklarheter där tydliga beslut fattas. Sammantaget bedömer dock inspektörerna att det pedagogiska ledarskapet kan utvecklas ytterligare inom identifierade förbättringsområden.

Inspektionen visar att det finns en dialog och en tydlig ansvarsfördelning mellan huvudmannen och skolans ledning även om skolan efterfrågar en tydligare dialog med förvaltningen kring de pedagogiska frågorna/resultaten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Tillgång till utbildning och information om denna bedöms generellt sett som god av inspektörerna.

Det bedrivs dock ingen undervisning i hem- och konsumentkunskap på skolan före årskurs 6 vilket inte är acceptabelt eftersom det i kursplanen för ämnet finns mål i årskurs 5. Eleverna ges därmed inte förutsättningar att nå målen i ämnet i årskurs 5. Detta måste rättas till enligt inspektörerna.

Vidare var de lärare som intervjuades oklara över vilken status ämnet svenska som andraspråk har. Syftet med svenska som andraspråk, som är ett eget ämne med egen kursplan, är enligt skolförfattningarna att eleverna skall uppnå en funktionell behärskning av det svenska språket i nivå med elever som har svenska som modersmål. Om svenska som andraspråk anordnas för vissa elever ersätter det undervisningen i svenska. Inspektörerna bedömer att det råder oklarhet på skolan kring det senare, vilket bör rättas till.

Personal

Av den officiella statistiken för Tallkrogens skola år 2005/06 framgår att cirka 84 procent av lärarna har pedagogisk utbildning. År 2004/05 var siffran cirka 78 procent och år 2003/04 cirka 67 procent, d.v.s. andelen har ökat de senaste åren. Skolledningen uppger att i stort sett samtliga lärare i dagsläget har lärarutbildning och vidare att lärare ”byter klasser” för att undervisa i de ämnen som de har utbildning för. Inspektörerna bedömer att arbetet i detta avseende är gott.

Utifrån de områden skolan identifierar som viktiga har skolan en strategi för personalens kompetensutveckling.

Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan erbjuder eleverna god tillgång till personella resurser.

Inspektionen har visat att personalens kännedom om författningsbestämmelserna bör förbättras eftersom många av lärarna uppgav att de inte känner till flera av de författningsförändringar som skett under senare tid.

Materiella resurser

Under rubriken ”Materiella resurser” har inspektörerna granskat tillgång till läromedel, lokaler, skolbibliotek och användning av datorer. Inspektörerna har bedömt att dessa resurser ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning utan att lämna ytterligare kommentarer i denna rapport.

Stockholm	Ort
2007-06-20	Stockholm

Mats Peterson

Christiane Chin-von Matérn